

Секція 1. Євроінтеграційні пріоритети розвитку освіти і науки України. Шляхи пришвидшення гармонізації освітнього і наукового законодавства України та ЄС

Огаренко Т. А.

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету №1 Донецького державного університету внутрішніх справ, м. Кропивницький, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8400-1670>

Ліштаба Т. В.

кандидат філологічних наук, доцент, методист відділу ліцензування та акредитації Центру забезпечення якості вищої освіти в Льотній академії НАУ, М. Кропивницький, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6060-0900>

ТОЛЕРАНТНІСТЬ – ОСНОВОПОЛОЖНИЙ ПРИНЦИП ОСВІТИ У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Як європейська країна, Україна поділяє спільні цінності з державами-членами ЄС. Інтеграція системи вищої освіти України до європейського простору вищої освіти визнана одним з основних принципів державної політики у сфері вищої освіти (Закон України «Про вищу освіту», 2014). Долучення до Болонського процесу, метою якого є зближення, гармонізація та послідовність систем вищої освіти в Європі, ставить перед нашою країною низку вимог. Україна виконує необхідні організаційні умови для постійного членства в Європейській асоціації забезпечення якості вищої освіти.

Болонський процес є природною реакцією освіти на об'єктивну природу людини. Ця закономірність притаманна таким соціальним інститутам, як релігія, освіта та охорона здоров'я, які безпосередньо пов'язані з вираженням людської

природи та впливом на неї. Однак у системі освіти вона отримує своє повне призначення. По-перше, органічна єдність освіти і гуманізму закладена в особистій гідності громадян як суб'єктів соціальної дії в освітньому просторі та у формуванні їхніх особистісних якостей. Дія права в європейському освітньому просторі сприяє формуванню особистості, вільної до самоорганізації, саморозвитку та самовизначення в процесі досягнення мети соціальної самореалізації. По-друге, освітній простір системно використовує справді гуманістичні засоби для «відшліфовування» унікальної особистості людини та введення її в реальний життєвий світ. При цьому акцентується увага на можливості вибору єдино правильної лінії поведінки з метою соціального визнання і схвалення, а це є безпосереднім виявом толерантності.

Ціннісна орієнтація, яка гарантує взаємовигідну співпрацю між усіма університетами європейського регіону, включає в себе довіру, релевантність, сумісність і привабливість та корелює з поняттям толерантності.

«Відомо, що соціальний інститут освіти є формою суспільного життя, який реалізує розвиток здібностей і соціалізацію індивідів, передавання ними накопичених знань, умінь та навичок з метою примноження матеріального та духовного багатства нації і створення гармонійних соціальних відносин у світовому просторі» [1, с. 3].

У будь-якій країні, у тому числі в Україні, завданнями освіти є: всебічний розвиток талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей людини як особистості та найвищої цінності суспільства; формування цінностей і здібностей, необхідних для самореалізації; виховання відповідальних громадян, здатних робити свідомий суспільний вибір і спрямовувати свою діяльність на користь інших людей і на цій основі збагачувати інтелектуальний, економічний, творчий і культурний потенціал українського народу,

Україна реалізувала основні пункти освітньої реформи, визначені Болонським процесом. Зокрема, відбулася низка змін в освітньому просторі:

- запровадження триступеневої системи вищої освіти (бакалаврат, магістратура та докторантура);
- навчання впродовж життя, включаючи визнання попереднього навчання (формального та неформального), гнучкий графік, що дозволяє поєднувати роботу з навчанням та полегшує доступ до вищої освіти;
- забезпечення рівних освітніх можливостей та сприяння соціальній згуртованості через освіту;
- сприяння зайнятості (вища освіта для кращої роботи);
- упровадження та затвердження спільних навчальних планів та спільних дипломів, що пропонуються університетами-партнерами. Кожен університет готовий визнавати і зараховувати курси, пройдені студентами з інших партнерських установ;
- мобільність у межах та за межами ЄС;
- визнання ступенів і дипломів, отриманих в університетах інших країн і континентів.

Свобода досліджень і викладання, студентоцентризм на сьогодні є фундаментальними принципами освітньої сфери, які реалізуються в системі освіти України і виступають маркерами толерантності.

Отже, Україна втілює євроінтеграційні напрями в усіх сферах, у тому числі освітній, а толерантність виступає універсальною етичною концепцією для функціонування всіх соціокультурних механізмів.

Список використаних джерел

1. Солодков В. Європейський простір вищої освіти як соціальний інститут, URL : <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/45400/15-Solodkov.pdf?sequence=1> (дата звернення: 05.10.2024).
2. Європейський простір вищої освіти: параметри якості та експертизи: навчальний посібник. URL : <http://surl.li/yiupmk> (дата звернення: 10.10.2024).